

Cross Border E-payment พลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการค้าใน CLMVT

พัฒนาการของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและผลักดันให้ภาคเศรษฐกิจต่างๆ เปลี่ยนแปลง และก้าวกระโดดไปสู่รูปแบบใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้บริโภคได้ดีและทั่วถึงยิ่งขึ้น หนึ่งในเทคโนโลยีสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากต่อการเติบโตของภาคเศรษฐกิจ คือ เทคโนโลยีทางการเงิน หรือที่เรียกกันว่า FinTech (Financial Technology) โดยในยุคแรก **ของ FinTech (1.0)** เริ่มต้นจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้กับระบบการเงิน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของระบบการเงินให้มีเสถียรภาพและเชื่อมโยงกันมากยิ่งขึ้น อาทิ การพัฒนา Transatlantic Cable เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล Telegraph ระหว่างทวีปอเมริกากับทวีปยุโรป และการพัฒนาระบบ Telex FinTech ในยุคที่สอง **(2.0)** เป็นการยกระดับระบบการเงินจากระบบ Analog สู่ระบบ Digital เพื่อตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ โดยนวัตกรรมสำคัญของยุคนี้ คือ ระบบ ATM ซึ่งเปิดให้บริการครั้งแรกโดยธนาคาร Barclays ของอังกฤษ หลังจากนั้นก็มี การพัฒนาระบบ SWIFT เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและมาตรฐานในการชำระเงินระหว่างประเทศ ต่อมาในยุคที่สาม **(3.0)** ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ระบบอินเทอร์เน็ตแพร่หลายและมีต้นทุนในการให้บริการต่ำลง รวมถึงเทคโนโลยีของโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถรองรับการให้บริการอินเทอร์เน็ตที่สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ก่อให้เกิดบริการ Internet Banking และ Mobile Banking จนมาถึงช่วงเวลาปัจจุบันที่ FinTech กำลังก้าวเข้าสู่ยุคที่สี่ **(4.0)** ซึ่งเป็นยุคที่จะต่อยอดและใช้ประโยชน์จากระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองความต้องการทางการเงินที่ซับซ้อนขึ้น ขณะเดียวกันผู้ให้บริการทางการเงินก็มีแนวโน้มเปลี่ยนไปจากเดิมที่ต้องเป็นสถาบันการเงินหรือธนาคารเท่านั้น แต่ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ก่อให้เกิด FinTech Start-up ซึ่งเป็นบริษัทหรือกลุ่มบุคคลที่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี อาทิ ระบบ E-payment, Crowdfunding หรือ Mobile Application ทางการเงินในรูปแบบต่างๆ จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของระบบ FinTech มีส่วนช่วยขับเคลื่อนโลกการเงินและระบบเศรษฐกิจให้เติบโตไปอย่างต่อเนื่อง ล่าสุด Mastercard ผู้ให้บริการบัตรเครดิตรายใหญ่ของโลก ประเมินว่าการชำระเงินผ่านระบบ E-payment ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น 1% ของการชำระเงินโดยรวมของประชาชน จะช่วยให้ GDP ของประเทศนั้นขยายตัวขึ้น 0.3-0.5% เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ของ FinTech และยังเป็นสัญญาณว่าโลกในอนาคตจะเริ่มเข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) มากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและการเงินข้างต้น ไม่เพียงเกิดขึ้นในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจสำคัญของโลกเท่านั้น แต่กระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ทะลุเข้าสู่อะกาศทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงอนุภูมิภาค CLMVT (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย) ซึ่งเป็นอนุภูมิภาคที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก แม้การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและการเงินในกลุ่มประเทศ CLMVT จะมีความแตกต่างกันไปตามระดับการพัฒนา แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกประเทศล้วนมีสัญญาณตอบรับกระแส FinTech อย่างต่อเนื่องและชัดเจนขึ้นทุกขณะ

เปรียบเทียบข้อมูลการใช้อินเทอร์เน็ตและพัฒนาการของตลาดการเงินใน CLMVT

ตัวชี้วัด	กัมพูชา	สปป.ลาว	เมียนมา	เวียดนาม	ไทย
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (ล้านคน)	7.2 (45%)	1.8 (26%)	14.0 (26%)	50.1 (53%)	46.0 (67%)
จำนวนผู้ใช้ Social Media (ล้านคน)	4.9 (31%)	1.8 (26%)	14.0 (26%)	46.0 (48%)	46.0 (67%)
จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ (ล้านคน)	27.6 (173%)	6.0 (85%)	50.6 (93%)	124.7 (131%)	90.9 (133%)
จำนวนผู้ใช้ Social Media ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ล้านคน)	4.4 (28%)	1.5 (21%)	13.0 (24%)	41.0 (43%)	42.0 (62%)
อันดับการพัฒนาของตลาดการเงิน ปี 2559-2560 (อันดับที่น้อยกว่า หมายถึง มีระดับการพัฒนาสูงกว่า)	63	81	138	78	39

- หมายเหตุ : 1) ตัวเลขในวงเล็บ คือ สัดส่วนต่อจำนวนประชากรรวมของแต่ละประเทศ
2) ข้อมูลทั้งหมด ณ มกราคม 2560 ยกเว้นข้อมูลอันดับการพัฒนาของตลาดการเงิน
3) อันดับการพัฒนาของตลาดการเงินของเมียนมาเป็นข้อมูลปี 2558-2559

ที่มา : we are social และ World Economic Forum

เป็นที่น่าสังเกตว่า แนวทางการปรับตัวและพัฒนา ระบบ FinTech ในกลุ่มประเทศ CLMVT มีความแตกต่างกันตามระดับการพัฒนาของระบบการเงิน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม (ไม่รวมไทย) ได้แก่

กลุ่มแรก ประกอบด้วย เวียดนามและกัมพูชา ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่การพัฒนาทางการเงินอยู่ในระดับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศที่เหลือในกลุ่ม รวมถึงมีสัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่อยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบ FinTech นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศยังดำเนินนโยบายทางการเงินที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาและการลงทุนด้านระบบการเงินรูปแบบใหม่ๆ จึงส่งผลให้ปัจจุบันประเทศในกลุ่มนี้มีการใช้ระบบ FinTech ที่ค่อนข้างหลากหลาย อาทิ ระบบ E-Payment การระดมทุน/การกู้ยืมผ่าน FinTech การพัฒนาเทคโนโลยี Blockchain รวมถึงมีบริษัท FinTech Start-up เกิดขึ้นหลายราย

ตัวอย่าง FinTech ในเวียดนามและกัมพูชา

ระบบ FinTech	เวียดนาม	กัมพูชา
Mobile Payment	FPT, 1 Pay, SenPay, moca, Zingpay, SohaPay, VNPAY	Smart LUY, Bongloy, Wing, true money
Money Transfer	Remittance Hub, cash2vn, matchmove	
P2P Lending	Vloanvi, TrustCircle, tima,	Banhji
Crowdfunding	BETADO, FIRSTSTEP, FUNDSTART	
Blockchain	CARDANO Labo, vbtc, copyrobo,	SORAMITSU

ที่มา : Mekong Business Initiative

กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย เมียนมา และ สปป.ลาว ประเทศในกลุ่มนี้อาจมีขนาดเศรษฐกิจที่เล็กกว่ากลุ่มแรก รวมถึงมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเมียนมา เนื่องจากเพิ่งเปิดประเทศรับการค้าการลงทุนจากต่างประเทศได้ไม่นานนัก จึงทำให้มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตราว 1 ใน 4 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ แต่ประเทศในกลุ่มนี้ก็มียอดการใช้งานอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมถึงการใช้ Social Media

ที่เติบโตค่อนข้างรวดเร็วอย่างก้าวกระโดด อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศยังมีระดับการพัฒนาของตลาดการเงินที่ไม่สูงนัก รวมถึงมีข้อจำกัดจากโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและกฎระเบียบที่อยู่ระหว่างการพัฒนา ทำให้ FinTech ในทั้งสองประเทศยังไม่แพร่หลายและคึกคักมากนักเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มแรก โดยการให้บริการ FinTech อยู่ในลักษณะของ E-payment เป็นหลัก รวมถึงผู้ให้บริการก็มักเป็นการร่วมมือกันระหว่างสถาบันการเงินและผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ อาทิ ในเมียนมา CB Bank ร่วมมือกับ Ooredoo หรือใน สปป.ลาว BCEL ร่วมมือกับ UniTel

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันทุกประเทศใน CLMVT เปิดรับการเข้ามาของ FinTech และเปิดให้บริการภายในประเทศแล้ว แต่จุดหนึ่งที่เป็นช่องว่างสำคัญในการใช้ประโยชน์จาก FinTech คือ ยังมีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงระบบ FinTech ระหว่างประเทศ CLMVT เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะระบบ E-payment ที่ส่วนใหญ่รองรับการชำระเงินภายในประเทศเป็นหลัก ขณะที่ทุกประเทศใน CLMVT ล้วนเปิดและสร้างโอกาสการค้าระหว่างกัน ประกอบกับการค้าระหว่างประเทศมีแนวโน้มจะเปลี่ยนรูปแบบจากการค้าที่เน้นค้าขายในลักษณะ Wholesale ไปสู่ระบบการค้าแบบ Retail Sale ด้วยระบบออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น ระบบ Cross-border E-payment หรือระบบการโอนเงินระหว่างประเทศใน CLMVT ด้วย Mobile Application จึงเป็นเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญในการช่วยผลักดันและส่งเสริมให้การค้าภายในอนุภูมิภาค CLMVT เติบโตยิ่งขึ้น นอกเหนือไปจากการพัฒนาเส้นทางขนส่งเชื่อมโยงระหว่างกัน ทั้งนี้ ขอยกตัวอย่างให้เห็นภาพว่า หากผู้ซื้อในกรุงเทพมหานครสนใจเสื้อผ้าแฟชั่นแบรนด์ไทยที่เปิดขายผ่านร้านค้าออนไลน์ทาง Facebook ซึ่งผู้ขายเปิดให้บริการชำระเงินค่าสินค้าออนไลน์ผ่าน Mobile Application ในกัมพูชาที่เชื่อมโยงและรองรับกับระบบการชำระเงินออนไลน์ของไทย รวมถึงมีต้นทุนในการโอนและชำระเงินระหว่างประเทศที่ถูก ค่าสั่งซื้อครั้งนี้นักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ช่วยเพิ่มปริมาณการค้าในอนุภูมิภาค CLMVT ที่มีประชากรรวมกันถึงกว่า 230 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานที่มีอัตราการบริโภคสูง รวมถึงสอดรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่เอื้อและสนับสนุนการเปิดเสรีในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน

Disclaimer : ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด